

Operative indgreb pattegrise

5.4.1 Halekupering

Halekupering foretages for at forebygge halebidning, der er en unormal adfærd hos svin som tegn på, at "noget er galt" i produktionen (plads, klima, træk, fodring, manglende/mangelfuldt rode- og beskæftigelsesmateriale). Når et stykke af halen klippes af, er en teori at der opstår hypersensitivitet i stumpen, så grisen hurtigere flytter sig, hvis en anden gris forsøger at bide i stumpen. Derudover er det sværere at få fat og bide i halen efter kuperingen.

Ifølge bekendtgørelse nr. 324, § 4, må pattegrise ikke halekuperes rutinemæssigt. Hvis der er dokumentation for, at kupering er nødvendig, herunder, at der er forsøgt foranstaltninger, for at forhindre halebidning under hensyntagen til miljøet og belægningsgraden, kan halekupering dog foretages inden for dyrets 2.- 4. levedøgn.

Pattegrises haler skal kuperes mindst muligt, og der må højst kuperes op til halvdelen af den. Dette vil i praksis sige, at halen skal kunne danne en næsten fuld cirkel.

Foto 5.45: Smågrise halekuperet, hvor ca. ½ delen af halen er tilbage. Halen kan næsten danne en fuld cirkel (blå pil).

Retningslinjer for sanktionering med fund af for korte haler hos pattegrise:

Til hjælp til vurdering af, om pattegrisenes haler er klippet for korte, anbefales det, at de kuperede haler sammenlignes med intakte haler på andre alders- og vægtsvarende pattegrise fra samme besætning, det vurderes, at grisene er alderssvarende, hvis der kun er et par dages forskel i alder. Ved at måle de kuperede haler og sammenligne disse med intakte haler fås en klar indikation af, om de kuperede haler er for korte eller ej - dvs. om mere end ½ delen af halen er kuperet. Det skal pointeres, at det er

vigtigt, at man har en begrundet mistanke om, at halerne er for korte på et ikke ubetydeligt antal smågrise, før man sanktionerer.

Når man vælger at sanktionere, er det vigtigt, at dokumentationen er i orden. Til brug for dokumentation skal der tages billeder af både halekuperede pattegrise og pattegrise med intakte haler (halerne holdes op imod et målebånd el.lign. mens der tages et billede). Det er vigtigt at sammenligningen foretages mellem pattegrise i samme besætning, og at disse er af samme alder. Man bør måle og fotodokumentere halelængder hos ca. 10-20 repræsentativt udvalgte pattegrise med intakte haler og derefter sammenligne med mål af et tilsvarende antal pattegrise med formodede for korte haler.

Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at man som udgangspunkt bør vejlede ved fund af en mindre andel pattegrise med dokumenterbare for korte haler, indskærpe ved fund af en betydelig andel af pattegrise med dokumenterbare for korte haler, politianmelde ved gentagelse af overtrædelse fundet ved det opfølgende besøg, eller ved grovere uforsvarlig behandling evt. tilfælde hvor en ikke ubetydelig andel af pattegrisene er halekuperede med dokumenterbart for korte haler.

Foto 5.44: Pattegrise halekuperet for kort. Halestumperne er kun 2 – 4 cm lange.

Øvrige retningslinjer ved sanktionering i forbindelse med halekupering:

Retningslinje for, hvornår anmeldelse foretages: Hvis halekupering foretages af landmanden selv væsentligt senere end grisenes 4. levedøgn. Et eksempel kunne

være en landmand, der selv halekuperer en flok grise efter udbrud af halebid. Der er her efter Fødevarestyrelsens vurdering som hovedregel tale om grovere uforsvarlig behandling.

Retningslinje for hvornår, der gives påbud eller indskærpelse: Hvis grisene halekuperes indenfor 1. levedøgn eller efter 4 levedøgn. Der er efter Fødevarestyrelsens vurdering som hovedregel tale om væsentlig ulempe til uforsvarlig behandling.

5.4.2 Tandslibning - pattegrise

Hjørnetænder slibes på pattegrise for at undgå, at grisene sårer soens yver eller hinanden under kampen for mælk. Når tænderne slibes, undgås, at tanden flækker med deraf følgende risiko for infektion og smerte (dette er der risiko for ved tandklipping).

Slibning af pattegrises hjørnetænder må ikke foretages rutinemæssigt jf. bekendtgørelse nr. 323 § 32. Hvis det er nødvendigt med slibning kan dette foretages indenfor dyrets første 4 levedøgn.

Tænder må ikke klippes (derfor bør kontrollanten anmode om at se tandsliberen). Antallet af grise, der får slebet tænder, er faldende. Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at det er tilstrækkeligt at den besætningsansvarlige giver en fyldestgørende mundtlig dokumentation for behovet for tandslibning.

Retningslinje for, hvornår der skal sanktioneres i forbindelse med tandslibning:

Hvis tænder er klippet med deraf følgende betydelig skade på dyr f.eks. kæbeknoglebetændelse. Der er her efter Fødevarestyrelsens vurdering som hovedregel tale om grovere uforsvarlig behandling. Indskærpelse overvejes, hvis tænder slibes efter 4. levedøgn. Der er efter Fødevarestyrelsens vurdering som hovedregel tale om væsentlig ulempe.

5.4.4 Kastration

Pattegrise kan kastreres af uddannede personer uden forudgående bedøvelse, hvis det sker indenfor dyrets 2. – 7. levedøgn og pattegrisen gives smertebehandling, jf. § 7, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 324.

Smertebehandling sker med såkaldte nonstereoider, der tilhører samme gruppe medicin som menneskets hovedpinetabletter. Smertebehandlingen bør efter FVSTs vurderingen gives passene tid forud for kastrationen for at have den hensigtsmæssige virkning. Fx ved brug af Metacam inden kastration, opnås den bedst mulige postoperative smertelindrende effekt ved, at det administreres 30 minutter før (Jf. udtalelse om kastration af pattegrise fra Justitsministeriet, 2010). Kastration ved overrivning af væv (sædstrengen) må ikke foretages, da dette er meget smertefuldt.

Hvis kastration foretages efter grisens 7. levedøgn, skal indgrebet foretages af en dyrlæge og dyret skal bedøves samt gives længerevarende smertebehandling.

Retningslinje for, hvornår der skal sanktioneres i forbindelse med kastration:

Retningslinje for, hvornår anmeldelse foretages: Ved kastration af svin foretaget væsentligt senere end de 2 – 7 første levedøgn. Der er efter Fødevarestyrelsens vurdering som hovedregel tale om grovere uforsvarlig behandling, hvis grise kastreres uden bedøvelse på dette tidspunkt af lægmand. Et eksempel kan være en producent, der kastrerer smågrise ved fravænning eller "glemte" hangrise.

Retningslinje for påbud: Producenten kastrerer grisene mellem 7. og 10. levedøgn eller uden smertebehandling. Der er efter Fødevarestyrelsens vurdering som hovedregel tale om uforsvarlig behandling af dyr.